

Hoog reiken

Preek over Lucas 1:52

Te lezen: Lucas 1:46:55
Utrecht-Noord, 25 december 1993

Jongens en meisjes, er staat met kerst weer een mooie kerstboom in de kerk. Slingers, ballen, elektrische kaarsjes. Wie van jullie heeft thuis ook een kerstboom? Een mooie kerstboom: dat is een feest om naar te kijken. Weet je wat ik vroeger, toen ik zo oud was als jullie, gezellig vond? Om zelf zo'n boom te versieren! Eerst mocht ik meekijken. Toen ik acht was mocht ik een engeltje in de boom hangen. Toen ik negen was een slinger. Die moest van boven naar beneden lopen, met sierlijke draaiingen over vele takken. Mijn vader zette er in ieder geval de piek op. Hij was de enige die daar bij kon, bij het topje van de boom. Ik was daar te klein voor. Mijn zus helemaal, want die is zes jaar jonger dan ik ben. Over de piek in de kerstboom gesproken: Wie zou de piek gezet hebben op de kerstboom die hier in de kerk staat? Wie van de kerk zou daar bij gekund hebben? Wie is zo lang? Dat kan niemand. Zelfs niet als je twee meter lang bent. Om de piek boven in deze grote kerstboom te zetten, en de ballen en kaarsen in de bovenste takken, heb je een ladder nodig.

Zo versieren wij de kerstboom. Als we met de onderste takken bezig zijn, zitten we op onze hurken. Dan komen er een heleboel takken, waarbij we gewoon kunnen staan. En dan komen er takken waar we niet bij kunnen. Dan moet er een trap of een ladder gehaald worden. Om een echt grote kerstboom te versieren moeten we omhoog klimmen. Als het echt een heel hoge boom is, en een wiebelig trapje, of een ladder die niet stevig staat, moet iemand anders de ladder vasthouden. Anders ga je met boom en engeltjes en kaarsen naar beneden!

Dat is het kerstfeest zoals wij het voorbereiden. We beginnen beneden, op onze hurken. Daarna reiken we steeds hoger. Tenslotte kunnen we er niet meer bij. En staan we te wiebelen op een trapje om het helemaal tot een mooi kerstfeest te maken.

Met kerst klimmen we van beneden naar boven. Kerstfeest is niet alleen een feest van ons mensen. Het is ook een feest van de Here God. Wat denk je dat God doet om het kerstfeest te vieren? Wij klimmen van beneden naar boven. En God gaat van boven uit de hemel naar beneden. Wij de trapjes op. Hij de trapjes naar beneden af. Als het eerste kerstfeest wordt gevierd, komen herders in Bethlehem een stal binnen. Daar zijn Jozef en Maria en Jezus de zoon van God. Als die herders met Jozef en Maria het kerstfeest vieren, zie je ze allemaal bukken en omlaag kijken. Daar beneden, op de grond, in een voederbak voor het vee dáár is het. Denk eens aan het bakje waar je hond of poes zijn eten in krijgt. Zo laag op de grond: dáár is het. Daar ligt Jezus. Zo diep heeft God uit de hoge hemel gebukt. Om daar zijn zoon neer te leggen.

En al die mensen die met kerst het liefst in een hoge boom klimmen om die te versieren, moeten allemaal heel diep bukken. Net zo diep als de Here God. Want dáár, op de grond, dáár ligt Jezus.

Wij lezen met elkaar de lofzang van Maria. Maria is in verwachting van Jezus. In die lofzang prijst Maria God om alles wat hij op aarde gaat doen als Jezus geboren zal zijn, en zich als volwassen man bezig zal gaan houden met het reilen en zeilen van deze wereld.

Je kunt de tekst van de lofzang van Maria ophangen in een kerstboom. Daar misstaat die niet. Integendeel. Daar hangt hij helemaal op zijn plek. In een kerstboom zie je waarom het in de lofzang van Maria gaat: Omhoog en omlaag. Wij het liefst van beneden naar boven. En God van boven naar beneden. De lofzang van Maria spreekt het meest aan als je hem in de kerstboom hangt.

Stel je voor, je zet de kerstboom - een mooie grote! - in de kamer, hangt de tekst van de lofzang van Maria erin, en begint dan de boom op te tuigen. Dan wil je hoog in de boom een paar kaarsen plaatsen - voor de fijne sfeer en het licht waarom het met kerst toch gaat! - en juist als je op je tenen gaat staan en omhoog reikt om er bij te kunnen, glijden je ogen over die woorden uit Maria's lofzang: 'Hij heeft hoogmoedigen in de overleggingen van hun hart verstrooid'.

Hoogmoedigen... Zij die het hoog in hun bol hebben... En je rekt en je reikt om er bij te kunnen. Dáár, hoog boven alles moeten die kaarsen een plek krijgen. Dan zullen ze alles daaronder in hun licht heel mooi doen uitkomen. En ondertussen gaan je gedachten: Verleden week had ik woorden met mijn vrouw. Ze vindt dat ik te weinig aandacht aan haar en de kinderen besteed. Ik heb haar heel duidelijk gezegd dat ik, wil ik die promotie op mijn werk maken, veel in het bedrijf moet investeren. Maar ze vertikt het te begrijpen. Maar als ze nu ziet hoe ik mijn best doe het met kerst gezellig te maken, zal ze straks vast zeggen: 'Schat ik heb me verleden week vreselijk in jou vergist. Sorry hoor'.

En juist als je met die hoge gedachten op je tenen staat om de kaarsen te plaatsen die alles sfeervol moeten verlichten, lees je: 'Hij heeft hoogmoedigen in de overleggingen van hun hart verstrooid'. Je hoort het rinkelen! Het zal dan maar echt gebeuren! Dat je van het wiebelige trapje duikelt. Mét de kaarsen voor dat licht dat alles helder en sfeervol maakt. Mét je mooie hoge gedachten. Alles in scherven op de grond. 'Hij heeft hoogmoedigen in de overleggingen van hun hart verstrooid'. Zij die het hoog in hun bol hebben vinden al hun gedachten en plannen in scherven op de grond terug.

De lofzang van Maria komt het beste uit wanneer je dit in een kerstboom te lezen hangt. Neem die woorden uit vers 52:

'Hij heeft machtigen van de troon gestoten en eenvoudigen verhoogd.'

In een kerstboom zie je het gebeuren: zij die hoog in de boom zitten vallen naar beneden. En zij die beneden op de grond lagen tussen de uitgevallen naalden, voer voor de stofzuiger, die worden omhoog gestoken. Wij hangen engeltjes in de kerstboom. God geeft met kerst mensen een hoge plaats. 'Hij heeft eenvoudigen verhoogd'.

God geeft met kerst mensen een hoge plaats. Een mens zoals Maria. Maria kwam niet uit de etalage van een winkel in kerstversieringen. In vers 48 van haar lofzang heeft ze het over haar 'lage staat'. Ze lag tussen de uitgevallen naalden, aan de voet van de door heel belangrijke en heel godsdienstige mensen schitterend opgetuigde kerstboom.

Daar lag ze te liggen. God zag haar liggen.

Maria zegt daarvan in haar lofzang:

'Hij heeft omgezien naar mijn lage staat'.

God zag haar liggen. En hij pakt haar op. God pakte Maria in al haar onaanzienlijkheid en onbelangrijkheid op en hing haar als een kerstster hoog in zijn

kerstboom. Uitgerekend zij! Uitgerekend zij zou de moeder van Jezus worden. Maria staat hier model voor de manier waarop God kerstfeest viert. 'Hij heeft machtigen van de troon gestoten en eenvoudigen verhoogd.'

Met kerst zoeken wij het hoog. Zie alle lampjes in hoge bomen. Binnen en buiten. Tot in de zendmast bij Lopik. Met kerst zoeken wij het hoog. Met kerst zoekt God het laag, zoals Maria zei: "Hij heeft omgezien naar de lage staat van zijn dienstmaagd'.

Wie het hoog zoekt met kerst, kan de alledaagse werkelijkheid kwijt raken. Hij staat niet meer met beide benen op de grond. Hij staat te wiebelen op een trapje om de piek volmaakt te plaatsen. De alledaagse werkelijkheid, de vloer waarop we staan, is heel vaak ook niet leuk. Voor veel mensen is feestvieren dan ook: even weg uit de werkelijkheid van het bestaan. Even in de andere wereld zijn. Veel meer mensen dan je denkt zijn verslaafd aan drugs. Drugs: voor een tijdje in een andere wereld zijn. Een wereld waarin je veel meer kunt dan met een glas melk in je maag. Je voelt je super. Er komt geen einde aan je energie, op een houseparty met XTC-pillen dans je de hele nacht door. Je gaat helemaal uit je dak. Zo 'high' ben je. Veel meer mensen dan je denkt zijn verslaafd aan drugs. Met kerst gaan heel wat mensen uit hun dak. Met kerstmuziek en kerstliederen en gevoelige kerstkaarten en een sfeervolle kerstnachtdienst zijn ze godsdienstig 'high'. Zolang de kaarsjes in de kerstboom branden en de andere lichten in deze wereld uit zijn, zitten ze vol mooie gedachten en warme gevoelens. Kerst als drugs. Vlucht uit de nuchtere, harde werkelijkheid.

Met kerst zoeken wij het hoog.

Met kerst zoekt God het laag op de vloer van de alledaagse werkelijkheid.

Mensen proberen feest te vieren door uit deze wereld weg te vluchten in een andere, hogere wereld.

Als God kerstfeest viert laat hij zijn zoon geboren worden in deze wereld. God kruipt in onze huid. God gaat in onze schoenen staan. Jezus gaat ons leven lijden, ons verdriet kennen, onze pijn voelen, onze schuld dragen om tenslotte onze dood te sterven. God zoekt het met kerst laag. De kribbe staat in een stal op de vloer En zelfs Maria, die zelf 'van lage staat' was en de eenvoudige herders moeten bukken om Jezus goed te zien.

Dat is het ijzersterke van het kerstfeest. Het is te vieren op de vloer van de harde dagelijkse werkelijkheid. Dáár gebeurt het en niet in een 'andere wereld'. Met kerst hoef je niet 'uit je dak' te gaan. Want God komt onder jouw dak wonen.

De tekst van de lofzang van Maria moet je eigenlijk op een kaart in mooi geschreven letters in de kerstboom hangen. Het begin van die lofzang heeft iets van een schitterende piek in de kerstboom. 'Mijn ziel maakt groot de Here'. De lofprijzing is de piek. Het hoogste punt dat een mens kan bereiken in woorden, gedachten en gevoelens. Je ziet die kleine Maria, de vrouw 'van lage staat', zich rekken, zich lang maken, zichzelf groot maken om de piek op haar kerstboom te plaatsen. 'Mijn ziel maakt groot de Here'.

Het Griekse werkwoord dat hier voor 'groot maken' wordt gebruikt, kun je ook vertalen met 'ophemelen'. Moet je horen hoe die eerste woorden uit de lofzang van Maria klinken: 'Mijn ziel hemelt de Heer op'. Dat is even hoog reiken! Hij die in de hoge hemel woont, nog verder ophemelen! De hoogte van de lofprijzing. Dat is de enige hoogte waarvan een mens niet omlaag valt om zijn benen te breken. De benen

waarmee hij moet staan op de vloer van het gewone leven. Wie kan zo hoog reiken dat hij God kan ophemelen? Wie kan de piek van de lofprijzing plaatsen zonder naar beneden te vallen? Maria geeft het antwoord: 'Mijn ziel hemelt God op, omdat hij heeft omgezien naar de lage staat van zijn dienstmaagd'.

God bukte uit de hoge hemel, ging door zijn knieën om op ons niveau te komen. Wie dit ervaren heeft maakt God groot, hemelt God op, wordt naar God opgetild, reikt hoog om de piek van de lofprijzing te plaatsen.

Amen.